

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyně JUDr. Ivony Šubrtové a JUDr. Martiny Kűchlerové Ph.D., ve věci

žalobce: [redacted]
se sídlem [redacted], [redacted]

proti
žalovanému: [redacted]
se sídlem [redacted], [redacted]

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. prosince 2021, č. j. [redacted]
[redacted],

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu [redacted] kraje ze dne 7. prosince 2021, č. j. [redacted] [redacted], a rozhodnutí Městského úřadu [redacted], odboru životního prostředí, ze dne 30. června 2021, č. j. [redacted], se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Napadeným rozhodnutím žalovaný sice formálně změnil (formou upřesnění výroku), ale jinak v podstatě potvrdil rozhodnutí Městského úřadu [redacted], odboru životního prostředí, ze dne 30. 6. 2021, č. j. [redacted]. Těmito rozhodnutími byla žalobci k nápravě závadného stavu zjištěného na části kanalizace z potrubí [redacted] a [redacted] od šachty na

p. č. [REDAKCE] v k. ú. [REDAKCE], nacházející se přibližně v úrovni severního rohu budovy čp. [REDAKCE], po šachtu u pozemku p. č. [REDAKCE] v k. ú. [REDAKCE], do které je zaústěna kanalizační přípojka z domu čp. [REDAKCE] a z domu čp. [REDAKCE] (sloužící pro odkanalizování bytových domů čp. [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]) – dále také jen „Dotčená kanalizace“, uložena dle § 37 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o vodovodech a kanalizacích“), tato opatření:

1. Zajistit průběžné vedení majetkové a provozní evidence kanalizace dle ustanovení § 5 odst. 1 a 2 zákona a vybrané údaje z této evidence předávat vodoprávnímu úřadu (odst. 3 citovaného ustanovení);

Termín: trvale, s prvním předáním údajů evidence vodoprávnímu úřadu dle zákona, tj. do 28. února za předcházející kalendářní rok.

2. Zajistit plynulé a bezpečné provozování kanalizace dle ustanovení § 8 odst. 1 zákona osobou, které bylo krajským úřadem vydáno povolení k provozování kanalizace dle § 6 odst. 1 zákona;

Termín: bezodkladně, nejpozději do 31. 10. 2021.

3. Zajistit dle ustanovení § 8 odst. 3 zákona uzavření písemné dohody vlastníků kanalizací provozně souvisejících, popřípadě jejich částí provozně souvisejících, která upraví vzájemná práva a povinnosti tak, aby bylo zajištěno kvalitní a plynulé provozování kanalizace (minimální obsah této dohody stanoví odst. 15 téhož ustanovení);

Termín: bezodkladně, nejpozději do 31. 10. 2021.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce popřel, že by byl vlastníkem Dotčené kanalizace. Skutkový stav musí být dle jeho názoru posuzován ke dni 24. 5. 1991, tedy ke dni nabytí účinnosti zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon č. 172/1991 Sb.“). K tomuto dni existovala sdružená přípojka kanalizace, která odváděla odpadní vody z čp. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] (budova [REDAKCE] / [REDAKCE]), a to do čistícího zařízení, tzv. [REDAKCE] u budovy [REDAKCE]. Teprve z tohoto čistícího zařízení vedla sdružená přípojka na veřejnou kanalizaci. Dle žalobce tato sdružená kanalizační přípojka byla samostatnou nemovitou věcí, neboť byla věcí se samostatným účelovým určením – odváděla odpadní vody z několika budov (vč. budovy [REDAKCE]). Vlastníkem této sdružené kanalizační přípojky byla ke dni 24. 5. 1991 Česká a slovenská federativní republika.
3. Dotčená kanalizace tedy byla částí sdružené kanalizační přípojky a v roce 1990, kdy došlo k ustavení měst a obcí jako samostatných subjektů práva (24. 11. 1990 – z. č. 367/1990 Sb., o obcích), sloužila k odvádění odpadních vod z vícero obytných domů. Jak vyplývá z dobových dokumentů, bylo tak činěno záměrně, kapacita sdružené kanalizační přípojky, vč. [REDAKCE], byla dimenzována od samého počátku tak, aby bez problémů pojmula i odpadní a dešťové vody z následně vystavěných bytových domů. Žalovaný se dle žalobce v rozhodnutí nezabývá skutečností či úvahou, jak došlo k vymezení Dotčené kanalizace ze sdružené kanalizační přípojky. V této části je podle něho rozhodnutí žalovaného zcela nepřezkoumatelné. Přitom ze skutečností, že v roce 1995 proběhla rekonstrukce sdružené kanalizační přípojky, kterou zajišťovalo [REDAKCE] (jako zástupce České republiky, resp. Okresního úřadu v [REDAKCE]), pak tím Česká republika, skrze [REDAKCE], potvrdila své vlastnické právo ke sdružené kanalizační přípojce jako celku.
4. Žalobce má za to, že Dotčená kanalizace nebyla a nemohla být ke dni 24. 5. 1991 „pouhým“ příslušenstvím některého z bytových domů (resp. pozemků, jejichž součástí jsou bytové domy

k dnešnímu dni). Záměrem vlastníka bylo vybudovat takové kanalizační vedení, které bude postupně sloužit odvádění odpadních vod z vícero budov, k čemuž také do r. 1990 došlo.

5. Navíc k tomu, že tato sdružená kanalizační přípojka nebyla předána státnímu podniku Vodovody a kanalizace, nebyly ve správních řízeních předloženy žádné relevantní důkazy. Státní podnik Vodovody a kanalizace a také stávající provozovatel (Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.) vybírali a vybírají od všech odběratelů za vypouštění odpadních vod do sdružené kanalizační přípojky stočné. Naopak město [REDAKCE] nikdy úplatu v souvislosti s předávanou odpadní vodou do sdružené kanalizační přípojky neinkasovalo.
6. Žalobce znovu zdůraznil, že přípojka byla vybudována jako společná pro bytové domy (které vznikaly postupně) a pro budovu [REDAKCE]. Město [REDAKCE] na základě § 3 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb. nabylo do svého vlastnictví mj. i dům čp. [REDAKCE] se p. p. č. [REDAKCE] v k. ú. [REDAKCE]. Jelikož Dotčená kanalizace, resp. sdružená kanalizační přípojka, byla dle názoru žalobce samostatnou nemovitou věcí (liniovou stavbou/inženýrskou sítí) a nikoli příslušenstvím domu čp. [REDAKCE], nemohlo město [REDAKCE] k ní nabýt vlastnické právo dle § 3 citovaného zákona. Byla-li by totiž Dotčená kanalizace příslušenstvím domu čp. [REDAKCE], tak by nutně musela být jako příslušenství věci převedena Kupní smlouvou ze dne 31. 10. 1991, jíž bylo převáděno vlastnické právo k domu čp. [REDAKCE] a p. č. [REDAKCE] a [REDAKCE] vč. příslušenství, na nabyvatele těchto nemovitostí. Tedy vlastníkem Dotčené kanalizace by nemohl být ani v takovém případě žalobce.
7. Dále žalobce uvedl, že se sdruženou kanalizační přípojkou, resp. s Dotčenou kanalizací, k datu 24. 5. 1991, ani kdykoli později, nehospodařil a nikdy ji nevidoval ve svém majetku. Žalovaný ani prvoinstanční správní orgán v průběhu správního řízení nepředložili žádný důkaz, který by prokazoval, že ke dni 23. 11. 1990 příslušelo k Dotčené kanalizaci právo hospodaření Městskému národnímu výboru v [REDAKCE] – tedy není dle něho naplněna ani další podmínka stanovená v § 3 odst. 1 zákona č. 172/1991 Sb.
8. Vytkl rovněž žalovanému, že v rozhodnutí nezohledňuje rozdíl mezi obsahem ustanovení § 1 a § 3 zákona č. 172/1991 Sb. Město [REDAKCE] s domem čp. [REDAKCE] nehospodařilo. Právo hospodaření k domu čp. [REDAKCE] náleželo Okresnímu podniku bytového hospodářství (OPBH), a proto tento nemovitý majetek nabylo město [REDAKCE] dle § 3 citovaného zákona. Proto město [REDAKCE] k Dotčené kanalizaci nemohlo nabýt vlastnické právo podle § 1 zákona č. 172/1991 Sb.
9. Žalobce nesouhlasil ani s názorem žalovaného, že Dotčená kanalizace, resp. sdružená kanalizační přípojka, se automaticky s nabytím účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích ke dni 1. 1. 2001 považuje za veřejnou kanalizaci (kanalizaci pro veřejnou potřebu). Takový výklad dle jeho přesvědčení odporuje ustanovení § 3a tohoto zákona, který byl zákonodárcem do zákona vložen zákonem č. 76/2006 Sb. právě za účelem řešení problematiky sdružených přípojek.
10. Žalobce proto závěrem žaloby navrhl, aby krajský soud žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

11. V úvodu svého vyjádření žalovaný předeslal, že žalobní námitky jsou v podstatě shodné s námitkami odvolacími, se kterými se pak vypořádal v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
12. Dle něho nemohla Dotčená kanalizace ke dni 24. 5. 1991 splňovat předpoklad samostatné nemovité věci, tedy liniové stavby. V tu dobu se jednalo pouze o přívodní kanalizační potrubí objektu čp. [REDAKCE] do čistícího zařízení, tzv. [REDAKCE] u budovy [REDAKCE] čp. [REDAKCE], na které byla později napojena kanalizační potrubí z čp. [REDAKCE] a [REDAKCE]. Teprve z tohoto čistícího zařízení vedla přípojka na veřejnou kanalizaci města v ulici [REDAKCE]. Výstavba domu čp. [REDAKCE] a [REDAKCE] čp. [REDAKCE] probíhala v letech 1947 – 1950. V následujících letech došlo oproti původnímu předpokladu samostatného odkanalizování k napojení dalších dvou domů, čp. [REDAKCE] a [REDAKCE]. Vzhledem k těmto

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

skutečností nebyla dle názoru žalovaného ke dni účinnosti zákona č. 172/1991 Sb. Dotčená kanalizace samostatnou stavbou, teprve s účinností zákona o vodovodech a kanalizacích naplnila charakter stavby – kanalizační stoky. S účinností novely zákona o vodovodech a kanalizacích od 1. 1. 2014 pak naplnila charakter kanalizace pro veřejnou potřebu dle § 1 odst. 3 písm. b) tohoto zákona.

13. Dům čp. ■ spolu s pozemky, na kterých se nachází, přešel do vlastnictví žalobce dle § 3 zákona č. 172/1991 Sb. Dle žalovaného došlo k přechodu vlastnického práva na žalobce i ohledně Dotčené kanalizace, stejně jako tomu bylo u vodovodní přípojky a elektropřípojky. Nebylo dle něho úmyslem zákonodárce, aby Dotčená kanalizace zůstala ve vlastnictví státu. Pokud by této úvaze soud nepřisvědčil, vyjádřil žalovaný domněnku, že k přechodu vlastnictví k Dotčené kanalizaci došlo dle § 1 zákona č. 172/1991 Sb., neboť faktické obhospodařování majetku, resp. výkon konkrétních vlastnických práv spočíval právě v používání této kanalizace pro účely odkanalizování domu čp. ■. Tomu dle žalovaného svědčí i negativní vymezení věci dle § 4 tohoto zákona. Skutečnost, že Dotčená kanalizace nebyla předmětem dalších převodů či přechodů a že ji žalobce nikdy neevidoval ve svém majetku, označil za irelevantní. Za podstatné považoval, že Dotčená kanalizace byla nesporně vybudována pro potřeby objektu čp. ■ a k datu 24. 5. 1991 byla žalobcem spolu s tímto objektem obhospodařována.
14. Žalovaný dodal, že Dotčená kanalizace v současné době splňuje charakter kanalizace pro veřejnou potřebu dle § 1 odst. 3 písm. b) zákona o vodovodech a kanalizacích, která provozně souvisí s kanalizací pro veřejnou potřebu, konkrétně navazuje na městskou stokovou síť. Kanalizace pro veřejnou potřebu se pak dle § 2 zákona o vodovodech a kanalizacích provozuje ve veřejném zájmu.
15. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

16. Krajský poté soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního s. ř. s. Učinil tak bez nařízení jednání, neboť s tímto postupem žalobce i žalovaný výslovně souhlasili. O věci usoudil následovně.
17. Podstatou projednávané věci je otázka, kdo je vlastníkem Dotčené kanalizace. Právě jejímu vlastníkovu mohou být uložena opatření dle § 37 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích.
18. Správní orgány dospěly k závěru, že vlastníkem Dotčené kanalizace je žalobce. Právní konstrukce, na základě níž k tomuto závěru dospěly, je v podstatě v úplnosti obsažena již v prvoinstančním správním rozhodnutí. Odvolací rozhodnutí tyto závěry již v zásadě toliko opisuje, žalovaný s žádnou výraznou nadstavbou nad závěry vyslovené správním orgánem I. stupně nepřišel.
19. Uvedená právní konstrukce správních orgánů je (ve stručnosti) následující. Vyšly ze skutečnosti, že dům čp. ■ vybuďoval v letech 1947 – 1950 Městský národní výbor ■ spolu s kanalizační přípojkou. Ta vedla do čistícího zařízení, tzv. ■, které se nacházelo u budovy čp. ■ (budova ■), která byla vystavěna v téže době a do níž byla svedena i kanalizace z toho objektu. Dále přípojka pokračovala do veřejné kanalizace města v ulici ■. Dle správních orgánů oproti předpokladu byly na tuto kanalizaci v následujících letech připojeny i domy čp. ■ a ■. Dům čp. ■ měl dle správních orgánů přejít ke dni 24. 5. 1991 na základě § 3 zákona č. 172/1991 Sb. do vlastnictví žalobce. V té době neměla mít uvedená přípojka povahu kanalizace veřejné, proto nebyla předána státnímu podniku Vodovody a kanalizace (a v důsledku toho nebyla zprivatizována ve prospěch Vodohospodářského sdružení ■). Dle správních orgánů se v tu dobu jednalo o příslušenství domu čp. ■, a z toho titulu přešlo vlastnictví Dotčené kanalizace na žalobce. Dotčená kanalizace nebyla předmětem smlouvy kupní z listopadu 1991, kdy byl dům čp. ■

prodán žalobcem do podílového spoluvlastnictví tehdejšími nájemcům bytů v něm. To považovaly správní orgány za logické, protože v tu dobu již sloužila k odvádění odpadních vod ze 3 domů různých vlastníků (domy čp. ■■■, ■■■ a ■■■). K 24. 5. 1991 (viz § 3 zákona č. 172/1991 Sb.) nemohla být dle správních orgánů Dotčená kanalizace samostatnou věcí, protože šlo o přírodní kanalizační potrubí do tzv. ■■■ a teprve z tohoto zařízení vedla přípojka na veřejnou kanalizaci města. Samostatnou stavbou se Dotčená kanalizace měla stát až k datu účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích, tedy k 1. 1. 2002. S účinností novely tohoto zákona č. 275/2013 Sb. se pak od 1. 1. 2014 stala kanalizací pro veřejnou potřebu dle § 1 odst. 3 písm. b) zákona o vodovodech a kanalizacích. Správní orgány ještě zdůraznily, že jim není znám případ, kdy by obdobná kanalizace byla ve vlastnictví státu.

20. Dle názoru krajského soudu vykazuje uvedená právní konstrukce správních orgánů značné trhliny. Předně – správní orgány vycházejí z předpokladu, že vlastnictví k Dotčené kanalizaci přešlo na žalobce jako důsledek přechodu vlastnického práva domu čp. ■■■ ze státu na žalobce dle zákona č. 172/1991 Sb., a to proto, že dle jejich názoru byla Dotčená kanalizace v tu dobu příslušenstvím tohoto domu, nikoliv samostatnou věcí (stavbou).
21. Svůj závěr, že Dotčená kanalizace nemohla mít ke dni 24. 5. 1991 povahu samostatné věci, však správní orgány odůvodnily v podstatě jen tím, že se v tu dobu jednalo o přírodní kanalizační potrubí domu čp. ■■■ do čistícího zařízení (■■■) u budovy ■■■, na které byla napojena kanalizační potrubí z domů čp. ■■■ a ■■■, a teprve z tohoto čistícího zařízení vedla přípojka na veřejnou kanalizaci města. Proč ale na základě tohoto skutkového stavu věci nemohla být Dotčená kanalizace samostatnou věcí, se čtenář rozhodnutí nedozví. Stejně jako, proč se dle správních orgánů stala Dotčená kanalizace samostatnou věcí až na základě nabytí účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích, tj. ke dni 1. 1. 2002. V tomto směru absentuje v rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jakákoliv podrobnější právní argumentace (spojená např. s odkazy na ať už ke dni 24. 5. 1991 účinná ustanovení občanského zákoníku, ustanovení zákona č. 172/1991 Sb. či ustanovení zákona o vodovodech a kanalizacích), jejíž zákonitost a správnost by krajský soud mohl přezkoumat. Tyto závěry správních orgánů tak nelze označit jinak, než jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
22. Rovněž další závěry správních orgánů vykazují určité logické rozpory. Na jednu stranu tvrdí, že s domem čp. ■■■ přešlo na žalobce i vlastnictví k Dotčené kanalizaci. A to s odůvodněním, že znění zákona č. 172/1991 Sb. nemohlo být natolik podrobné, aby se v něm daly přesně vyjmenovat všechny součásti převáděných staveb. Na druhou stranu konstatují, že Dotčená kanalizace měla dle jejich názoru povahu příslušenství věci hlavní a že na základě kupní smlouvy uzavřené dne 31. 10. 1991 žalobcem jako prodávajícím a tehdejšími nájemci bytů coby kupujícími, jejímž předmětem byly coby věci hlavní dům čp. ■■■ spolu s přílehlými pozemky (ve znění Dodatku z 18. 1. 1993), toto příslušenství na kupující nepřešlo.
23. Správní orgány tedy v prvním případě považují Dotčenou kanalizaci za součást věci hlavní a automaticky dovozují přechod vlastnického práva k ní ve vazbě na přechod vlastnického práva k věci hlavní, ve druhém případě ji považují za příslušenství věci hlavní a tvrdí, že z toho titulu nemusela právní osud věci hlavní sdílet. Proč ale vlastnictví Dotčené kanalizace na kupující dle citované kupní smlouvy nemělo přejít, také nikterak blíže neodůvodňují.
24. Na tyto nejasnosti upozornil i žalobce v žalobě, kdy vyjádřil názor, že i pokud by Dotčená kanalizace skutečně měla povahu příslušenství domu čp. ■■■, pak by na základě shora citované kupní smlouvy z roku 1991 muselo vlastnické právo k ní přejít na kupující.
25. Z obsahu správního spisu krajský soud zjistil, že v předmětné kupní smlouvě (ve znění jejího Dodatku) uzavřené žalobcem jako prodávajícím a tehdejšími nájemci bytů coby kupujícími, jejímž předmětem byly coby věci hlavní dům čp. ■■■ spolu s přílehlými pozemky, je uvedeno, že tyto nemovitosti jsou převáděny se všemi právy a povinnostmi, součástmi a příslušenstvím, tj. venkovními úpravami, ploty a porosty. O kanalizační přípojce není ve smlouvě zmínka.

26. S největší pravděpodobností právě to považovaly správní orgány za důvod, proč k převodu vlastnictví ohledně Dotčené kanalizace nedošlo. Podrobněji to ale neodůvodnily, pouze konstatovaly, že k převodu vlastnictví nedošlo a to že je v pořádku, protože v tu dobu již oproti původnímu předpokladu byly na kanalizaci napojeny další dva domy – čp. ■■■ a ■■■. Taková argumentace ale spíše nastoluje další otázky – např. proč nebyla Dotčená kanalizace příslušenstvím také těchto dvou domů, pokud na ni byly napojeny stejně jako dům čp. ■■■? Je skutečně rozhodující otázka, kdy byly tyto domy postaveny?
27. Mimochodem, pokud správní orgány uvádějí, že vlastnictví k Dotčené kanalizaci coby příslušenství domu čp. ■■■ přešlo na žalobce podobně jako vlastnictví vodovodní přípojky a elektropřípojky, pak toto tvrzení není ani v odůvodnění rozhodnutí ani v obsahu správního spisu ničím podloženo.
28. K tomu krajský soud toliko stručně poznamenává, že judikatura týkající se právní úpravy účinné v době uzavření předmětné kupní smlouvy zastává názor, že příslušenství přinejmenším nemovité věci nepřechází na nabyvatele věci hlavní bez dalšího. Bylo proto nezbytné zákonem předepsaným způsobem vyjádřit vůli převést na nabyvatele věci hlavní i její příslušenství, jinak na něj příslušenství takovou smlouvou nepřešlo (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 2772/2000, publikované pod č. 75/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dle něhož z žádného právního předpisu nevyplývá, že by příslušenství mělo sledovat právní osud hlavní věci a že opačný názor nelze opřít o žádné ustanovení platného práva).
29. Krajský soud dále konstatuje, že mu není jasné, jak dospěly správní orgány k závěru, že domy čp. ■■■ a ■■■ byly na kanalizaci napojeny oproti původním předpokladům, když ze zápisů souvisejících s výstavbou těchto domů (z 25. 11. 1958 a 7. 11. 1959), plyne, že k napojení kanalizací z těchto domů na stávající kanalizaci dojde, protože čistící stanice ■■■ byla vybudována s tím, že novostavby bytových jednotek nad ■■■ budou na tuto čistící stanici napojeny, tudíž kapacitou vyhovuje.
30. Žalobci je pak nutno dát za pravdu v tom, že z obsahu rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nelze naznat, z jakého důvodu vymezily z celé délky kanalizační přípojky vedené od domu čp. ■■■ přes čistící zařízení ■■■ až k vyústění do veřejné kanalizace města v ulici ■■■ právě Dotčenou kanalizací, tu učinily předmětem tohoto správního řízení a ohledně ní určily, že vlastníkem je žalobce. Správní orgány připouští, že po účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích se již kanalizační přípojka stala samostatnou věcí (stavbou). Proč tedy je rozdělována na více částí s tím, že vlastníkem jiné části by měl být někdo jiný než žalobce? U navazující části kanalizace po napojení na veřejnou kanalizaci města v ulici ■■■ totiž správní orgány vyslovily úsudek, že jejím vlastníkem je ■■■ kraj, resp. ■■■ v ■■■. Z jakého důvodu, to ale není z odůvodnění rozhodnutí seznatelné – hraje v tom snad roli rekonstrukce školní jídelny (potažmo kanalizační přípojky) realizovaná v 90. letech zmíněným gymnáziem? Je po stránce skutkové i právní možné tuto kanalizační přípojku rozdělit na více samostatných věcí, z nichž každá by měla jiného vlastníka?
31. Tvrzení správních orgánů, že nemají povědomost o tom, že by podobná kanalizace byla někde jinde ve vlastnictví státu, není pro posouzení věci relevantní. Stejně jako dodatek žalovaného, že neshledal žádný jiný subjekt, který by vlastníkem Dotčené kanalizace mohl být (aniž by se jakkoliv zabýval, proč vlastníkem nebo spoluvlastníkem kanalizační přípojky nemůže být např. právě ■■■ kraj nebo zmíněná ■■■).
32. Žalobci nutno přisvědčit rovněž v tom, že správní orgány si nejsou jisty, resp. důsledně nerozlišují, zda k přechodu majetku na žalobce dle zákona č. 172/1991 Sb. došlo na základě § 3 nebo na základě § 1 tohoto zákona. Uvedenou rozkolísanost ohledně posouzení této otázky podpořilo i vyjádření žalovaného k žalobě, v němž sice nejprve primárně vychází z toho, že se tak mělo stát z důvodů vymezených v § 3 citovaného zákona, aby však následně (jakoby si těmito svými závěry nebyl jist) připustil, že se tak mohlo stát na základě § 1 tohoto zákona.

33. To všechno jsou otázky relevantní pro posouzení předmětu řízení, které musí ovšem v první řadě posoudit správní orgány rozhodující ve věci, nikoliv jako první správní soud. Tato skutečnost pak vystupuje do popředí zejména za situace, kdy jako v posuzované věci obsah žalobních námitek v podstatě kopíruje obsah námitek odvolacích, jak zdůraznil sám žalovaný úvodem svého vyjádření k žalobě.
34. Krajský soud v souvislosti s tím zdůrazňuje zásadu subsidiarity správního soudnictví. Ta znamená, že účastník správního řízení má právo domáhat se ochrany proti rozhodnutí, které považuje za nezákonné či nesprávné, v první řadě v rámci systému orgánů státní správy. Děje se tak cestou podání řádného opravného prostředku, pokud jej procesní předpis umožňuje, nejčastěji se jedná o odvolání, jako v případě správního řádu. Na druhou stranu má účastník správního řízení po jeho podání právo na to, aby se jím odvolací orgán v rámci rozsahu vymezeného procesním předpisem (viz § 89 odst. 2 správního řádu) řádně zabýval. Teprve zákonnost a správnost závěrů správních orgánů obou stupňů v jejich celistvosti a jednotě je předmětem přezkumu správních soudů. Ty nemohou činnost správních orgánů nahrazovat či být těmi, kdo se jako první k různým otázkám, jejichž posouzení je předmětem správního řízení, vyjádří a budou je hodnotit. Tím by byla zásada dvojinstančnosti správního řízení zcela vyprázdněna.
35. Ze shora uvedeného plyne, že v podstatě většinu právních závěrů správních orgánů shledal krajský soud nepřezkoumatelnou pro nedostatek důvodů, neboť nelze seznat, z jakých důvodů k nim správní orgány dospěly. Některé z těchto závěrů jsou pak evidentně vnitřně rozporné a než by jejich odůvodnění na otázky relevantní pro posouzení věci odpovídala, spíše nastolují vznik otázek dalších.
36. Na základě shora objasněných důvodů proto krajský soud shledal odůvodnění jak rozhodnutí žalovaného, tak prvoinstančního správního orgánu z převážné části nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), z toho důvodu proto ani nemohl u některých žalobních námitek hodnotit, zda jsou důvodné, či nikoliv. Zčásti pak shledal vady řízení spočívající v tom, že závěry správních orgánů byly vnitřně rozporné. Proto dle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil jak rozhodnutí žalovaného, tak rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo, neboť obě tato rozhodnutí trpěla stejnými vadami, což plyne i z faktu, že odvolací rozhodnutí prvoinstanční rozhodnutí příliš nerozhajnilo, jak už konstatoval krajský soud shora (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Věc pak vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm budou správní orgány právními názory, které v tomto zrušujícím rozsudku soud vyslovil, vázány (§ 78 odst. 5).
37. V dalším řízení se tedy správní orgány znovu budou zabývat otázkou, kdo je vlastníkem (ev. kdo jsou spoluvlastníci) uvedené kanalizační přípojky, kterému (kterým) je možno uložit opatření dle § 37 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích. V souvislosti s tím si musí nejprve položit otázku, co bude předmětem daného správního řízení, zda celá kanalizační přípojka až po napojení do veřejné kanalizace města v ulici [REDAKCE] nebo zda bude možné, aby předmětem řízení byla pouze Dotčená kanalizace. To souvisí s posouzením, zda je možno vlastnictví jednotlivých částí kanalizační přípojky oddělit, zda se jedná o samostatné věci, které mohou mít různé vlastníky. Pokud by předmětem řízení měla být nadále pouze Dotčená kanalizace, je nutno postavit najisto, zda a na základě jakého právního titulu přesně došlo k přechodu vlastnického práva na žalobce. Stejně tak jako, zda se v tu dobu jednalo o věc samostatnou, o součást věci hlavní nebo o příslušenství věci hlavní. A jaké to mělo dopady na osobu jejího vlastníka následně. A zda na otázku právní povahy Dotčené kanalizace mělo nějaký relevantní dopad nabytí účinnosti zákona o vodovodech a kanalizacích k 1. 1. 2002.
38. Prvotním předpokladem pro správné posouzení těchto právních otázek je samozřejmě dostatečné a úplné zjištění skutkového stavu věci, za tím účelem pochopitelně mohou (resp. musí) správní orgány provést příslušné doplnění dokazování. V úvahu přichází např. realizace

výpovědí svědků, kteří by se mohli vyjádřit k otázkám relevantním pro posouzení předmětu řízení jak ohledně období výstavby Dotčené kanalizace, resp. celé kanalizační přípojky, tak ohledně přechodu vlastnického práva k domu čp. ■■■ na žalobce v roce 1991, tak ohledně rekonstrukce kanalizační přípojky v roce 1995. To však již krajský soud ponechává plně na úvaze správních orgánů.

V. Náklady řízení

39. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Strana žalující byla ve věci úspěšná, má proto nárok na přiznání náhrady nákladů řízení.
40. Z obsahu správního spisu krajský soud ověřil důvodně vynaložené náklady řízení na straně žalobce. Ty spočívaly toliko v úhradě soudního poplatku ve výši **3 000 Kč**.
41. Proto krajský soud zavázal žalovaného povinností žalobci prokázané náklady řízení uhradit.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 11. října 2022

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu